

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2339/2019
28.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић, Бисерке Живановић, Јелице Бојанић Керкез и Весне Поповић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Горан Стефановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високог савета судства, Привредног суда у Лесковцу, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 49/19 од 26.03.2019. године, на седници већа одржаној дана 28.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 49/19 од 26.03.2019. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Лесковцу Гжрр 49/19 од 26.03.2019. године и пресуда Основног суда у Лесковцу Прр1 44/18 од 19.09.2018.године, тако што се обавезује тужена да тужиљи, на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, исплати износ од 167.182,22 динара, признат од стране стечајног судије и утврђен у стечајном поступку Привредног суда у Лесковцу Ст 69/10, са законском затезном каматом почев од 08.07.2011. године до исплате, као и да тужиљи на име трошкова поступка исплати износ од 25.500,00 динара.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 12.000,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу Прр1 44/18 од 19.09.2018.године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужена да тужиљи, на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, исплати износ од 167.182,22 динара, признат од стране стечајног судије и утврђен у стечајном поступку Привредног суда у Лесковцу Ст 69/10, са законском затезном каматом почев од 08.07.2011. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове поступка у износу од 6.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Гжрр 49/19 од 26.03.2019. године, жалба тужиље је одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној због потребе уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је закључио да су испуњени услови из члана 404. ЗПП за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе у овој врсти спорова, јер је другостепеном одлуком одлучено на другачији начин у односу на одлучивање у истоветним чињенично-правним споровима у другим одлукама. Из наведених разлога одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до неправилне примене неких од одредаба овог закона, због чега нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним и извршним решењем Привредног суда у Лесковцу Р4 Ст. 8/2017 од 19.01.2017. године, усвојен је приговор овде тужиле ради убрзања поступка, те је истим решењем утврђено да је тужили у стечајном поступку, пред Привредним судом у Лесковцу Ст 69/10 повређено право на суђење у разумном року и наложено поступајућим стечајним судијама да предузму све мере како би се стечајни поступак окончао у што краћем року, а наведеним решењем је стечајном повериоцу, овде тужили, признато потраживање у износу од 167.182,22 динара, који износ се у овом поступку потражује по основу накнаде имовинске штете.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиле имајући у виду да се ради о признатом потраживању тужиле у поступку стечаја и да тужила није доказала да је имовинска штета изазвана повредом права на суђење у разумном року. Другостепени суд прихвата овакав закључак, из разлога што тужила тужбеним захтевом потражује износ који представља њено потраживање у предметном стечајном поступку, а према оцени овог суда поред постојања одговорности тужене због дужине трајања стечајног поступка, мора се доказати и да је одговорна за постојање дуга стечајног дужника према стечајном повериоцу, а тужила није доказала постојање узрочно - последичне везе између настале штете и повреде права на суђење у разумном року, односно да је претрпела имовинску штету у наведеном износу управо због дуготрајног трајања стечајног поступка пред Привредним судом у Лесковцу.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Тужила је поднела тужбу на основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник Републике Србије“ број 40/15). Реч је о тужби за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, која се подноси против Републике Србије у року од годину дана од дана када је странка стекла право на правично задовољење. У поступку по тој тужби, поред одредби закона којим се уређују облигациони односи - правила о узрочно последичној вези и објективној одговорности тужене, примењују се и мерила за оцену трајања суђења у разумном року из члана 4. наведеног закона.

Имовинска штета коју тужила потражује у овом случају по висини одговара њеном ненамиренем новчаном потраживању признатом закључком о листи потраживања Привредног суда у Лесковцу Ст 69/10 од 08.11.20011.године. То потраживање потиче из радног односа и представља тужилину зараду коју јој послодавац (стечајни дужник) није исплатио по правноснажној и извршној судској одлуци (пресуди Општинског суда у Лесковцу П 5880/02 од 23.01.2004. године), а које тужила није наплатила ни у извршном ни у стечајном поступку њеног послодавца у којем је утврђена повреда права на суђење у разумном року.

У конкретном случају, тужили је у поступку стечаја признато потраживање. Поступак стечаја који је хитан поступак започео је 2010. године, и до сада није завршен, а то није учињено ни након утврђења да је тужили у стечајном поступку повређено право на суђење у разумном року и наложено судији да у одређеном року преузме све потребне радње да би се приступило уновчењу имовине стечајног дужника.

Органи тужене државе нису предузели неопходне мере да се донета пресуда изврши па зато постоји њена одговорност предвиђена чланом 172. Закона о облигационим односима. Према одредби члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року одговорност тужене Републике Србије је објективна, а у овом случају тужена не наводи уверљиве разлоге за пропусте њених органа (суда) нити су утврђени пропусти тужиле, који су имали за последицу неспровођене поступка стечаја, услед чега би тужена могла бити у потпуности или делимично ослобођена од одговорности.

Утврђеном повредом права на суђење у разумном року – неспровођењем поступка стечаја у периоду дужем од 10 година повређено је тужилино право на имовину загарантовну чланом 1. протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и чланом 58. Устава Републике Србије и умањењем њене имовине проузрокована обична материјална штета предвиђена чланом 155. Закона о облигационим односима. Због тога је тужена у обавези да тужили надокнади тако насталу штету и сагласно пракси Европског суда за људска права и Уставног суда исплати новчани износ који јој је признат у стечајном поступку (пресуда Европског суда за људска права у предмету Качапор и други против Србије и предмету Црнишанин и други против Србије, односно одлуке Уставног суда Уж 7912/2014 од 09.06.2016. године, Уж 7547/2015 од 26.10.2017. године и друге), без обзира на то што стечајни поступак и уновчење имовине стечајног дужника није окончан. У вези с тим мора се указати и на одлуку Европског суда за људска права бр. 42/10 (предмет

Перишић и други против Србије), донету по представци одређеног броја стечајних поверилаца у стечајном поступку над ДГП „Златибор“ из Ужица, којом пресудом је, без обзира што стечајни поступак над означеним предузећем није окончан, обавезана тужена држава да због повреде члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода - непредузимања мера да подносиоци представке наплате своја новчана потраживања из радног односа утврђена правноснажним судским одлукама, исплати подносиоцима представке накнаду материјалне штете у висини износа који су им досуђени правноснажном судском одлуком и пријављених у стечајном поступку.

Имајући изложено у виду, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, због чега је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима првостепеног и другостепеног поступка као и поступка по ревизији, садржана у ставу другом и трећем изреке донета је применом члана 165. став 1. у вези члана 153. став 1, 154. ЗПП. Тужила је успела у поступку те јој припада право на накнаду трошкова поступка на име ангажовања пуномоћника адвоката и то за састав тужбе у износу од 6.000,00 динара, за заступање на једном одржаном рочишту у износу од 7.500,00 динара, састава жалбе у износу од 12.000,00 динара, укупно износ од 25.500,00 динара, као и трошкови ревизијског поступка на име састава ревизије у износу од 12.000,00 динара, све сходно важећој АТ у време пресуђења.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић